

[Finansministeren.]

sagen er af finansielt betydningsfuld karakter. På baggrund af de for statstjenestemænd gældende lønningsregler er der herefter ved forhandlinger den 8. og 9. maj, hvori finansministeriet har deltaget, forelagt repræsentanter for de forskellige personaleorganisationer et samlet lønforslag. Organisationerne fremsatte forskellige indvendinger mod forslaget, som man imidlertid ganske naturligt ønskede tid til nærmere at overveje. Der er herefter fastsat nye møder til den 21. og 22. maj, altså i morgen og i overmorgen.

Forslaget, hvorom der nu forhandles, indebærer en betydelig merudgift for staten. Det er søgt udarbejdet i overensstemmelse med de forudsætninger, som ligger til grund for statens tjenestemænds lønningsordning. Det er mit håb, at det ved forhandlingerne vil være muligt på dette grundlag at nå til enighed om den endelige lønordning på disse betydningsfulde områder.

K. B. Andersen: Jeg vil gerne takke ministeren for svaret, omend det unægteligt ikke giver holdepunkt for vældig meget. Jeg erkender, at tidspunktet, hvorpå spørgsmålet er stillet, midt under forhandlingerne, selvfølgelig gør, at ministeren ikke her kan gå i enkeltheder. Jeg vil dog gerne udtale forhåbningen om, at disse forhandlinger snart kan blive tilendebragt, da der er andre grupper, der venter på resultaterne af dem, og at resultaterne må blive sådan, at det fremover bliver muligt at sikre kvalificerede folk.

Det er et arbejde, der kræver megen interesse og megen idealisme, men det kan man ikke leve af, og jeg håber, at forhandlingerne får et sådant forløb, at vi ikke affolker det meget vigtige felt inden for det pædagogiske område, der dækkes af de medarbejdere, her er tale om, og hos hvem der ved de forhandlinger, der i sin tid blev ført med direktoratet, er skabt forventninger.

Finansministeren (Kampmann): Jeg deler gerne de to håb, som den ærede spørger her gav udtryk for.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om en kornordning for høståret 1959-60.

Valgt blev: *Carl Petersen, Finer-Jensen, Poul Hansen (Svendborg), Hjortnæs, Per Hækkerup, Hans Rasmussen, Chr. Thomsen, Kirkegaard, Kristian Kristensen, Sønderup, Jens Chr. Christensen, Erik Eriksen, Niels Eriksen, Anker Lau, H. C. Toft, Poul Møller og Reedtz-Thott.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser.

Valgt blev: *Hans Rasmussen, Lysholt Hansen, Lund Jensen, Peter Nielsen, Lars M. Olsen, Peter Ravn, Robert Sørensen, Lannung, Niels Andersen, Foged, Damsgaard, Heick, Henry L. W. Jensen, Anker Lau, Weikop, Fanger og Adolph Sørensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændringer i lov om kreditforeninger.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 4656, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 1031).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 124 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om et levnedsmiddelinstitut m. m.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 4431, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 997).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Poul Claussen: Det havde været en nem opgave for den højtærede indenrigsminister at samle bred enighed om en lovgivning, som skulle bringe Danmark på højde med andre lande med hensyn til løsningen af den opgave, som rummes i det forslag, vi her behandler. Men til trods for, at et meget stort flertal af medlemmerne i det høje ting erkender det ønskelige i at modernisere dette område, når det kan ske på en rimelig måde, har et beskedent flertal valgt blindt at følge ministerens oplæg, der giver en løsning med en bekostning, som efter mit partis opfattelse står i et absolut misforhold til det, en ajourføring af de eksisterende forhold ville kræve.

Ud fra den erkendelse, at man i andre lande er længere fremme end vi på dette område, ville det have været naturligt ved denne lejlighed at have draget nytte af de erfaringer, der er indhøstet andetsteds. Men ministerens forslag følger ikke denne naturlige fremgangsmåde. Fælles for de nævnte lande er nemlig, at man har decentraliseret opgaverne, delt dem op over en række laboratorier, der er knyttet sammen i snævert samarbejde, hvorved man har søgt at undgå en overlappning af det forskningsmæssige arbejde.

Ministerens forslag går den modsatte vej. I intet af de lande, som vi størrelsesmæssigt kan sammenligne os med, har man bygget et toksikologisk forskningsinstitut op, der udelukkende skal beskæftige sig med levnedsmiddeltoksikologi. Hvor sådanne institutter forekommer, udgør levnedsmiddeltoksikologien en gren af et større hele, en ordning, der må forekomme rimelig, og som vi i vor mindretalsudtalelse i betænkningen ved anden behandling foreslog at foranstalte undersøgt. Men dette fornuftige forslag blev allerunådigst afvist, først og fremmest af den højtærede udvalgsformand.

På et andet vigtigt punkt afviger det foreliggende lovforslag principielt fra udvalgsbetænkningen af 1955, som i øvrigt danner grundlag for de fleste af lovforslagets bestemmelser. Jeg tænker ikke her på lovforslagets titel, der i det foreløbige lov-

udkast af 9. november 1956 lød: forslag til lov om levnedsmiddelforskning og levnedsmiddellovkontrol, medens den højtærede minister har kaldt sit lovforslag: forslag til lov om et levnedsmiddelinstitut m. m. Selv om denne ændring lader ane, at den er mere end en sproglig nuance, tænker jeg ikke på den, men på den afgørende forskel mellem 1956-udkastets § 1 og det foreliggende lovforslags § 5. Begge disse paragraffer omhandler oprettelse af et sagkyndigt råd med deltagelse af repræsentanter fra erhvervslevet, som skulle være til indenrigsministerens disposition. Af den oprindelige tanke med dette råd er der i det foreliggende lovforslags § 5 intet tilbage ud over navnet. Det er derfor fuldt forståeligt, at de erhverv, der var repræsenteret i udvalgsarbejdet og dér havde tilsluttet sig den enstemmige indstilling i betænkningen til indenrigsministeren, har sagt fra over for det foreliggende lovforslag; det gælder såvel Grosse-er-Societetet og Industrirådet som Landbrugsrådet og Fiskerirådet. Vi finder det beklageligt, at den højtærede minister ved den foreslåede ændring af det nævnte råds placering har ladet hånt om et medarbejderskab fra erhvervenes side, et medarbejderskab, som ville være af stor betydning for de foreliggende opgavers løsning på længere sigt.

I det hele taget mener jeg, at arbejdet med denne sag har haft en særlig karakter. Den gode vilje til at yde bidrag til en rimelig løsning, som bl. a. mit parti og jeg har lagt for dagen, er ikke blevet understøttet — tværtimod. Alle forslag om nærmere undersøgelse af andre muligheder end de planlagte er blevet afvist, og arbejdet i udvalget — hvis man tør kalde det sådan — er sluttelig blevet forceret frem på en måde, som heldigvis er sjælden. Måske skyldes det en erkendelse fra udvalgets flertals side af, at ingen anden politisk konstellation end den nuværende kunne tænkes at ville løse den foreliggende opgave på den måde, som det nu synes at skulle ske. Efter mit partis opfattelse vil forslagens ophøjelse til lov vise sig at blive en meget kostbar foranstaltning, ikke blot hvad de nærmest kommende investeringer angår, men også med hensyn til driften. Disse udgifter er i det foreliggende materiale ikke antydnet med et eneste

[Poul Clausen.]

tal, men store perspektiver lader sig ane bag betænkningens krav til kommende medarbejderes kvalifikationer.

Jeg gentager, at mit parti gerne ville have medvirket til en forstandig løsning af dette spørgsmål, og kan tilføje, at vi efter en vedtagelse af de ved anden behandling af mindretallet stillede ændringsforslag ville have overvejet, selv med bemyndigelser af så vidtgående art som de her foreslåede til den højtærede indenrigsminister, at stemme for det således ændrede lovforslag; men som sagen har udviklet sig, og som den ligger nu, må jeg anbefale at stemme imod.

Henry Hansen: Der er nu gået 4 uger, siden dette lovforslag var til anden behandling, og da der i dette tidsrum kun har været afholdt 2 korte møder i udvalget, er det altså ikke udvalgsarbejdet, der har trukket denne sag i langdrag. Meget tyder på, at man inden for regeringspartierne har haft svære overvejelser, og det forstås vi så godt; den saglige begrundelse for lovforslaget er jo ikke særlig stor, tværtimod.

Vi havde ved anden behandling sammen med det konservative folkeparti stillet nogle ændringsforslag, hvorved det toksikologiske institut ville blive udskudt af lovforslaget. Vor begrundelse herfor var, at vi er af den opfattelse, at de forskningsmæssige opgaver kan løses på allerede bestående laboratorier samt på det laboratorium, der formentlig skal være på landbohøjskolen. Derved ville den største del af de udgifter, loven vil medføre, kunne spares. Der foreligger ikke for os oplysninger, som modbeviser dette. Da venstres og det konservative folkepartis ændringsforslag blev forkastet ved lovforslagets anden behandling, må jeg meddele, at venstre ikke kan medvirke til dets gennemførelse.

Som det fremgår af tillægsbetænkningen, har udvalget mellem anden og tredje behandling modtaget 2 deputationer, hvoraf den ene repræsenterede erhvervene. Denne deputation advarede meget stærkt mod lovforslagets vedtagelse i dets nuværende form. Det blev bl. a. fremhævet, at det ikke bør være sundhedsstyrelsens opgave at foretage toksikologiske undersøgelser. Sundhedsstyrelsens opgave er at overvåge, at

levnedsmidler ikke indeholder skadelige stoffer. De toksikologiske undersøgelser må erhvervene selv lade foretage, og man henviste i denne forbindelse til, at disse undersøgelser udmærket godt kan foretages på bestående laboratorier samt på det laboratorium, der kommer på landbohøjskolen. Man gjorde i samme forbindelse gældende, at der også i det af den højtærede indenrigsminister i 1955 nedsatte udvalg, hvis betænkning ligger til grund for lovforslaget, var stor interesse for muligheden af at henlægge de toksikologiske undersøgelser til landbohøjskolen. Når der alligevel ikke af det såkaldt store udvalg blev henvist til denne mulighed, var det, fordi man ikke på det tidspunkt kunne få noget tilsagn fra landbohøjskolen.

Deputationen pegede også på, at hvis loven om levnedsmidler ændres i den retning, som blev antydet af udvalgets flertal i betænkningen ved anden behandling, ville det betyde, at det foreslåede toksikologiske institut om få år er alt for lille. Man betragtede en sådan eventuel ændring i levnedsmiddeloven som et tilbageskridt og understregede, at man i USA for nylig er gået den modsatte vej, således at man i højere grad lægger ansvaret for brug af kemiske stoffer i levnedsmiddelfremstillingen over på erhvervene selv.

Efter at have lyttet til erhvervene, efter at have konstateret den kritik, der er kommet til orde bl. a. i pressen, ja, selv i dele af regeringspressen, og efter at have erfaret, at også et medlem af regeringen, oven i købet et særdeles sagkyndigt medlem, har sine tvivl i denne sag, er vore betænkneligheder naturligvis ikke blevet mindre, tværtimod. Havde det været for godt 2 år siden, mon da ikke også den højtærede indenrigsminister ville have haft sine betænkneligheder og ladet dem komme til orde? Jeg tror det; men der er jo så meget, der er forandret siden da.

Inden for venstre er vi altså fortsat af den opfattelse, at hvis dette lovforslag ikke gennemføres, vil staten kunne spare betydelige beløb, uden at det går ud over levnedsmiddelkontrollens effektivitet. Vi vil derfor stemme imod lovforslaget.

Viola Nørlov: Siden lovforslaget var til anden behandling, er der fra forskellige

[Viola Nørlov.]

sagkyndig side fremkommet udtalelser om, hvor nødvendigt det var, at vi fik et levnedsmiddelinstitut, et toksikologisk institut. Hverken det konservative folkeparti eller venstre har været imod, at vi fik et sådant institut; det, de har vendt sig imod, er, hvad det vil koste, og de henviser til, at man allerede på bestående institutter kan få foretaget disse toksikologiske undersøgelser, men det er jo bevist, at det kan man ikke. Jeg er vidende om, at store erhverv har måttet søge til udlandet for at få foretaget de undersøgelser, der var nødvendige i den produktion, som de gik ind for. Når mit parti går så stærkt ind for dette institut, er det af hensyn til den danske befolkning. Med den udvikling, der sker på levnedsmiddeldområdet, hvorved flere og flere varer lægges ud i industrien, må vi som forbrugere vide, hvad det er, vi får.

Det er blevet nævnt her, at man har modtaget en deputation, at Industrirådet havde været i udvalget og dér havde uddybet sine betænkeligheder bl. a. vedrørende den svækkelse i eksporterhvervenes konkurrenceevne, som loven ville åbne mulighed for. At det skulle blive tilfældet, tror jeg absolut ikke på. Jeg tror tværtimod, at den vil betyde en styrkelse for danske erhverv, og jeg skal kort og godt på min gruppes vegne anbefale det høje ting at stemme for lovforslaget.

Morten Larsen: På det radikale venstres vegne skal jeg anbefale de ærede medlemmer at stemme for det foreliggende lovforslag.

Ayoö Herbøl: På retsforbundets vegne vil jeg anbefale, at man stemmer for det foreliggende lovforslag. Når der fra venstres og det konservative folkepartis side har været udtalt ønske om, at det toksikologiske institut skulle henlægges under landbohøjskolen, kan man dertil sige, at man i dag ikke ved, hvornår dette institut, den toksikologiske og den farmakologiske afdeling ved landbohøjskolen, bliver bygget, idet lovforslaget om landbohøjskolens udbygning jo endnu ikke er vedtaget. Det haster med at komme i gang med et levnedsmiddelinstitut, og derfor mener retsforbundet, at et levnedsmiddelinstitut som det foreslåede,

under sundhedsstyrelsen, vil være den bedst mulige løsning. Vi anser et sådant institut for at være af stor betydning for folkesundheden, idet der i vor tid fra levnedsmiddelindustriens side kommer så mange nye varer frem, hvis sundhedsmæssige kvalitet vi må være klar over.

Det foreliggende lovforslag er jo også ment som en støtte til de danske eksport-erhverv, således at disses produkter kan konkurrere på verdensmarkedet ikke alene som kvalitetsprodukter, men også som produkter, der i enhver henseende er sundhedsmæssigt forsvarlige.

Petra Petersen: Ved første og anden behandling af det foreliggende lovforslag har den kommunistiske gruppe givet tilsagn om støtte til oprettelse af et levnedsmiddelinstitut. Kravet om rene og uforfalskede levnedsmidler er naturligt i dag, hvor husmødrene i meget større antal end tidligere må købe tilberedte hel- eller halvfærdige madvarer. Husmødrene ønsker sikkerhed over for de mange kemikalier, der tilsættes af hensyn til varens holdbarhed, af hensyn til dens konsistens eller simpelt hen af hensyn til varens udseende. Vi ved, at vort mel bliver bleget, at pølserne bliver farvet, og vi ved, at markerne får kunstgødning og frugttræerne sprøjtes mod skadedyr. Der er tilsætningsmidler, der er uskadelige, men der er også nogle, der er farlige. Vi ved, at mange i befolkningen er ængstelige på grund af disse mange kemikalier. Derfor er det rimeligt, at vi får dette institut, så man kan få disse undersøgelser i gang.

Har vi ikke været sikre før, så er vi det efter debatten i dag, hvor venstres ordfører udtalte som sin mening, at det var rimeligt, at erhvervene skulle kontrollere sig selv. Det finder vi i alle tilfælde ikke kan være rimeligt. Vi mener, det bør være sundhedsstyrelsen, der påtager sig dette, så befolkningen kan få de rette oplysninger. Vi anbefaler derfor lovforslaget.

Indenrigsministeren (Søren Olesen): Jeg vil begynde med at konstatere, at der her i det høje ting og i udvalget har været enighed om, at centrallaboratoriet for levnedsmiddelkontrol og litteraturtjenesten bør oprettes. Endvidere er der enighed om, at

[Indenrigsministeren.]

toxikologiske undersøgelser med hensyn til levnedsmiddeltilsætning og lignende bør gennemføres. Uenigheden vedrører kun spørgsmålet om, hvorvidt der inden for levnedsmiddelinstitutts rammer bør oprettes et institut for levnedsmiddeltoksikologi, eller om undersøgelserne kan foretages på bestående institutioner på billigere måde.

Jeg vil i denne forbindelse understrege, at bl. a. det farmakologiske institut ved Københavns universitet i sin tid svarede det udvalg, der afgav betænkning i oktober 1955, at det var ude af stand til at påtage sig denne opgave. Endvidere vil jeg fremhæve, at professoren i farmakologi og toksikologi ved den kgl. veterinær- og landbohøjskole var medlem af udvalget, og at han ikke har gjort den opfattelse gældende, at det ville være hensigtsmæssigt at knytte de toxikologiske undersøgelser til den afdeling, han er chef for.

Jeg skal endvidere henvise til, at formanden for landbrugsministeriets giftævn, professor Poul Bonnevie, har oplyst, at levnedsmiddelinstituttet, specielt dets toxikologiske laboratorium, vil være nødvendigt for giftævnets fortsatte virksomhed, særlig med henblik på at undersøge, om de stærkt virkende midler til bekæmpelse af ukrudt og skadedyr kan formodes at medføre fare for forbrugerne af levnedsmidler. Professor Bonnevie har endda understreget nødvendigheden af, at der foretages toxikologiske undersøgelser her i landet, fordi vore klimatiske forhold, jordbundsforhold o. s. v. afviger fra forholdene i de lande, hvor tilsvarende forsøg er gjort.

Fra Danmarks farmaceutiske højskole, hvortil folketingsudvalgets mindretal kunne tænke sig at henlægge de toxikologiske undersøgelser, har jeg endvidere efter lovforslagets anden behandling i folketinget modtaget en erklæring, hvori det bl. a. siges, at toksikologi ikke indgår som fag i højskolens undervisning, og at sådanne undersøgelser ikke foretages på højskolen, idet lokale forhold, personaleforhold og apparatur samt

de indarbejdede arbejdsmetoder ikke er tilrettelagt med hensyn til denne specielle disciplin. Det siges endelig, at højskolens muligheder for udførelse af bekostelige eksperimentelle undersøgelser er yderst begrænsede og slet ikke tillader systematiske forsøg af denne art.

Jeg mener at kunne konstatere, at de mange velmente forslag om at lade undersøgelserne foregå på bestående laboratorier ikke er gennemførlige, og det undrer mig, at det er blevet hævdet, at en spredning af sådanne undersøgelser på forskellige laboratorier kunne være hensigtsmæssig. Disse undersøgelser er i udpræget grad et speciale, som kun få behersker, og som må forudsættes indarbejdet ved en særlig uddannelse for de medarbejdere, der skal beskæftige sig hermed.

I modsætning til bestemmelserne om de toxikologiske undersøgelser forudsætter lovforslaget, at de kemiske kontrolundersøgelser af, hvilke stoffer der forekommer i levnedsmidler, netop i betydeligt omfang henlægges til stadsdyrlægernes bestående laboratorier. Det viser, synes jeg, at de sagkyndige, der står bag forslaget, netop har overvejet, på hvilke punkter man med rimelighed kunne decentralisere, og på hvilke punkter centralisering var påkrævet.

I kritikken af lovforslaget er der fremsat formodninger om de besparelser, der kunne opnås, hvis man fulgte de af mindretallet i folketingsudvalget antydede forslag om at henlægge de toxikologiske undersøgelser til andre bestående institutioner. Forholdet er imidlertid det, at der fra alle sider har været enighed om at gennemføre planen om et centrallaboratorium for levnedsmiddelkontrol, hvori indgår statens vitaminlaboratorium og statens praktiske sundhedsmæssige undersøgelser samt litteraturtjenesten. Der må som tidligere fremhævet skaffes plads til vitaminlaboratoriet og statens praktiske sundhedsmæssige undersøgelser, da arbejds-tilsynet bl. a. forbyder benyttelse af de nuværende lokaler som farlige for personalets sikkerhed, og det nye laboratorium for ke-

[Indenrigsministeren.]

misk levnedsmiddelkontrol samt litteraturtjenesten vil selvfølgelig også have et lokalebøvhov.

Alligevel har man i pressen set antydninger af, at der kunne spares 11 mill. kr. eller dog en meget stor del af dette beløb, hvis mindretallets forslag følges. Det er naturligvis helt hen i vejret. Forholdet er jo dette, at den samlede udgift til det foreslåede institut anslås til ca. 11 mill. kr. Af dette beløb er ca. 2 mill. kr. anslået til anskaffelse af apparatur og specialinventar. Af disse 2 mill. kr. vil formentlig højst 1 mill. kr. vedrøre apparatur m. v. til det toksikologiske institut. Udgiften til grund og bygning må anslås til ca. 9 mill. kr., men af et samlet nettoetageareal på ca. 4 200 m² påregnes højst ca. 1 400 m² optaget af det toksikologiske institut. Heraf følger, at udgiften til grund og bygning for det toksikologiske institut alene vil udgøre ca. 3 mill. kr. Over for disse 3 mill. kr. samt 1 mill. kr. til apparatur står så de udgifter, der må påregnes til udvidelse af eksisterende institutioner, såfremt disse skulle kunne påtage sig at udføre de ønskede undersøgelser. Sådanne udvidelser af ældre bestående bygninger vil være kostbare, hvis de overhovedet er gennemførlige. Der kan let blive tale om udgifter ikke alene på 3 mill. kr., men måske endog mere, udgifter til apparatur m. v. kan let blive dobbelte udgifter, hvis undersøgelserne skal fordeles på flere institutioner. Heller ikke for apparatur må man derfor regne med besparelser ved den foreslåede fordeling af undersøgelserne, men hertil kommer, at denne løsning ikke er sagligt forsvarlig og ikke kan påregnes at blive effektiv.

Så kunne man rejse det spørgsmål, om man ikke helt kunne undvære toksikologiske undersøgelser af levnedsmiddeltilsætning o. lign. og blot støtte sig til de oplysninger, litteraturtjenesten kan fremskaffe om toksikologiske undersøgelser i andre lande, f. eks. USA, Holland, Tyskland eller Sverige. Ja, hvis man samtidig forbyder tilstedeværelsen i levnedsmidler af ethvert stof, der ikke udtrykkeligt er tilladt, og man har effektive kontrollaboratorier til at påse, at reglen overholdes, kunne man måske teoretisk gøre det, men man må huske, at vi er inde i en periode med voldsom forøgelse af den

industrielle bearbejdelse af levnedsmidler. Hverken erhverv eller forbrugere kan være tjent med, at et levnedsmiddelproducerende land som Danmark ikke kan gennemføre en selvstændig toksikologisk vurdering af stoffer i levnedsmidler. Det vil enten betyde en utålelig stagnation, eller at sundhedsstyrelsen tvinges til at gå på akkord og tillade stoffer, hvis uskadelighed ikke er sandsynliggjort.

Det ærede medlem hr. Poul Claussen mente, at jeg kunne have fået en let gang for lovforslaget gennem det høje ting, hvis jeg havde taget hensyn til de ændringsforslag, som var stillet af mindretallet. Det er jeg imidlertid kommet til at betvivle, efter at jeg har set tillægsbetænkningen, hvor man nu går ind for, at det skal være tilladt, anderledes kan jeg ikke forstå det, at blande alle mulige giftstoffer i levnedsmidler, og ikke engang ønsker nogen virkelig kontrol med det. Jeg kan ikke forstå, hvordan man har kunnet affatte en så uhyrlig erklæring som denne, og jeg tvivler meget på, at erhvervene vil lægge navn til det, som her er udtalt. Det kan dog ikke være meningen, at man vil gå ind for, at sundhedsstyrelsen skulle opgive enhver kontrol og eventuelle forbud mod at tilsætte levnedsmidler giftige og skadelige stoffer.

Jeg tror, at vi her er ved kernen i sagen: at hvis man på dette område skal give en lempelig lovgivning, så er det netop nødvendigt, at man har et laboratorium både til undersøgelser og til videnskabelig forskning på dette område, sådan at man virkelig kan tillempe reglerne således, at der bliver rimelige forhold for erhvervene, og sådan at man kan yde den garanti både for eksporten og det hjemlige forbrug, som er absolut nødvendig for et land som Danmark, der mere og mere må gå over til forædlede levnedsmiddelprodukter og færdigbehandlede produkter, både i sin eksport og på hjemmemarkedet. Jeg vil derfor bede de ærede medlemmer fra venstre og det konservative folkeparti om at gennemlæse det, man har skrevet i betænkningen, og overveje, om man virkelig vil gå til en afstemning for, at dette skulle være gældende i fremtidig dansk lovgivning. Jeg tvivler meget på det.

Spørgsmålet om bekostningen har jeg gjort rede for, og selv om jeg nu som nævnt

[Indenrigsministeren.]

må fastholde, at de muligheder, der måtte findes for at henlægge enkelte af det foreslåede instituts funktioner til bestående institutter, er undersøgt meget grundigt i forbindelse med den i 1955 afgivne betænkning, og at sundhedsstyrelsen også siden har haft sin opmærksomhed henvendt på dette spørgsmål, er det en selvfølge, at jeg også under sagens videre behandling og dens gennemførelse i praksis vil undersøge enhver tænkelig mulighed for at spare, for så vidt den må anses for forsvarlig.

Undersøgelser og forskning, som for tiden foregår tilfredsstillende på de bestående laboratorier, er der al mulig grund til at indordne i en samlet plan, og hvor der måtte være mulighed for en mere effektiv udnyttelse af sådanne laboratorier, kan jeg tilslutte mig, at dette bør ske. Et lignende samarbejde bør etableres med udlandet, specielt med de nordiske lande, så der ikke ved levnedsmiddelinstitutts oprettelse vil finde overflødigt dobbeltarbejde sted med hensyn til levnedsmiddelundersøgelser.

Til slut vil jeg henlede opmærksomheden på, at spørgsmålet om stedet, hvor instituttet skal opføres, og om bevillingen til et byggeri naturligvis vil passere folketingets finansudvalg på sædvanlig måde, forinden der bliver tale om iværksættelse af de foreslåede foranstaltninger. Udvalgets medlemmer og dermed folketinget og offentligheden vil således i forbindelse med behandlingen af bevillingsansøgningerne have mulighed for at sætte sig ind i enkelthederne i det forslag, som til sin tid vil være udarbejdet.

Jeg skal anbefale, at man stemmer for lovforslaget, så at planen kommer til udførelse; når sindene er faldet noget til ro, har jeg det håb, at vi også skal opnå et tilfredsstillende resultat.

Poul Claussen: Den højtærede minister brød, som rimeligt var, en lanse for sit forslag og henviste bl. a. til nogle spørgsmål, der for nylig var stillet til sagkyndige. Jeg skal ikke bestride de adspurgtes sagkyndighed, men det kunne jo tænkes, at interessen — det finder man jo en gang imellem hos videnskabsmænd — for at få, om jeg så må sige, noget for sig selv er en lille smule frem-

herskende i sådanne tilfælde, og derfor er det ikke altid noget, man skal tage akkurat, som det nu bliver sagt i ønskeform.

Når den højtærede minister endvidere henviste til, at der i betænkningen af 1955 forelå en serie udtalelser om samme emner, om mulighederne for at foretage toxikologiske og måske andre undersøgelser på eksisterende steder, og at de alle sammen var besvaret benægtende, vil jeg gøre opmærksom på, at udtalelserne fra betænkningen skal man en gang imellem læse som en slags morskabslæsning, for spørgsmålene var stillet således, at man tydeligt kunne se, at man ønskede dem besvaret med nej, hvad man også prompte fik!

Den højtærede minister talte om, at der var enighed om centralinstitutionen og om litteratortjenesten. Ja, på visse vilkår har vi fra vor side været enige i, at sådanne institutioner kunne være nyttige, og at de formodentlig også ville være overkommelige. Jeg kan ikke kritisere den højtærede ministers tal for bekostningerne for den ene eller den anden af disse institutioner. Det kan jeg ikke, alene af den grund, at alt det, vi indtil i dag har fået af redegørelser, ikke rummer tal, man kan bygge noget som helst på ud over, at vi har fået at vide, at man skønnede, at 11 mill. kr. ville være den primære investeringsudgift, og så har man vel nok lov til at tro, at det er et mindstebeløb, og at det ikke ligefrem er det, man ventter at få institutterne bygget for. Der plejer i hvert fald at kunne være tvivl om, hvorvidt det kan gøres for det stipulerede beløb.

Jeg er ikke af den højtærede ministers tale i dag blevet overbevist om, at man ikke kunne lade foretage toxikologiske undersøgelser her i landet på en nemmere måde på de eksisterende institutter. Som jeg sagde i mine første bemærkninger i dag, går den højtærede minister en ganske særlig vej ved at indrette et toxikologisk levnedsmiddelinstitut udelukkende til dette formål. Det findes ingen andre steder i verden — jeg skal dog ikke kunne sige, hvordan det er på den anden side af Atlanten — men jeg ved i hvert tilfælde, at de undersøgelser, også toxikologiske undersøgelser, der foretages, er decentraliseret i samtlige lande, vi kan sammenligne os med, og det er nok

[Poul Claussen.]

ikke ganske tilfældigt. Det egner sig nemlig udmærket til opdeling, og en kombination med undervisningsanstalter, som er mulig andre steder, skulle heller ikke være umulig her i Danmark.

Med hensyn til placeringen har den højtærede minister været afskåret fra at sige noget sikkert. Der blev i betænkningen til anden behandling udtalt ønske om, at man geografisk skulle placere instituttet i nærheden af husholdningsrådets bygning på Amager. Jeg ved ikke, hvad det er for en underlig idé, der kan ligge til grund for denne udtalelse. Der må foreligge en lille misforståelse af, hvad det er, de kommende institutter skal beskæftige sig med, når man nævner husholdningsrådet i denne forbindelse. Jeg ved godt, at der eksisterer en forbindelse mellem praktiske ernæringsmæssige undersøgelser og husholdningsrådet for så vidt, og vi var også vidne til for et halvt års tid siden, at der netop ad den vej gennem indenrigsministeren kom et udmærket cirkulære om fremstilling af forskellige madretter, der indeholdt æg, og med anvisning på, hvordan man skulle komme eventuel infektion af disse æg til livs. Det var et cirkulære fra indenrigsministeriet på en plausibel baggrund, men i en lidt mærkelig form. Det var, ligesom disse kogeogsopskrifter faldt lidt ud af cancellistilen.

Men det er da ikke de opgaver, der primært skal beskæftige de institutter, vi nu taler om, og derfor er jeg ude af stand til at forstå kombinationen, som man fra flertallets side har peget på, ganske vist geografisk, med husholdningsrådets bygning på Amager. Det kan ikke være af hensyn til opgaverne, og det kan muligvis heller ikke være en venlighed mod den højtærede indenrigsminister personlig — det kan jeg ikke tænke mig, når man tænker på indenrigsministerens stilling til husholdningsrådet for nogle år siden.

Men nu har vi fået ministerens redegørelse og fået bekræftet, at han ønsker lovforslaget gennemført. Det er der ikke noget at sige til. Det kan være, det har været lidt besværligt med tilslutningen også inden for flertallet, det kunne jeg tænke mig, og jeg kunne også tænke mig at spørge den højtærede minister uden portefølje, hr. Viggo

Starcke, om han er tilfreds med den højtærede indenrigsministers redegørelse her i dag og de perspektiver, den i øvrigt rummer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges med 85 stemmer mod 57; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning angående landsskatterettens organisation m. m. [af Foged m. fl.].

(Første behandling findes i tidenden sp. 4277, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1003).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Sagen sattes til forhandling.

Foged: Udvalget har holdt to møder og har haft samråd med finansministeren. Jeg vil gerne herfra takke den højtærede finansminister for den velvillige modtagelse, forslaget har fået; jeg vil for øvrigt takke for den venlige modtagelse fra alle de politiske partier. Jeg tager det som et udtryk for, at der her er rørt ved et problem, som man ønsker nøjere belyst. Det er min tro, at netop på ligning af skat er så ømfindligt et område og forbundet med så mange vanskeligheder, at man må søge at få disse vanskeligheder løst bedst muligt og på retfærdigst muligt grundlag, så at befolkningen kan føle, at der gøres ret og skel til alle sider. Jeg anbefaler derfor forslaget til vedtagelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslaget til folketingsbeslutning
vedtoges enstemmigt med 132 stemmer.

Formanden: Der vil nu blive givet finansministeren meddelelse om denne vedtagelse.